

Матеріали щодо роботи з патріотичного виховання дітей та молоді в закладах освіти

Патріотичне виховання

Ми прагнули, щоб у кожного підлітка поступово формувалося особисте ставлення до Батьківщини: бажання, духовний порив утвердити її гідність, велич, честь, славу, могутність.

В.О.Сухомлинський

На сучасному етапі українського державотворення надзвичайно актуальною є проблема виховання у молодого покоління патріотичних почуттів, активної громадянської позиції, сприяння усвідомленню учнями свого громадянського обов'язку на основі національних і загальнолюдських духовних цінностей. Патріотизм є нагальною потребою держави, якій необхідні національно свідомі громадяни, здатні забезпечити країні гідне місце в цивілізованому світі, особистості, які своєю діяльністю, любов'ю до Батьківщини прагнуть створити суспільство, зацікавлене в тому, щоб саморозвиток особистості, становлення її патріотичної самосвідомості здійснювалися на моральній основі та визнанні пріоритету прав людини.

Розглядаючи механізми реалізації виховного ідеалу, «треба так перебудувати навчально-виховний процес, щоб учні не були пасивним об'єктом, щоб вони брали активну участь у ньому під керівництвом педагогів. Школа мусить стати для них маленькою Батьківщиною, яку вони люблять і честю якої вони дорожать, яку вони разом з педагогами розбудовують».

В.Сухомлинський вважав, що школа повинна виховувати в учнів прагнення до беззавітного служіння Батьківщині, до активної трудової і суспільної діяльності. Він зазначав, що одним з головних виховних завдань школи є підготовка учнів до повсякденної праці для суспільства як до патріотичної діяльності, причому сама діяльність дітей, організована педагогами з даною метою, представляє рушійну силу виховання підростаючого покоління.

Метою патріотичного виховання є становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудовувати та забезпечувати її національну безпеку, знати свої права і обов'язки, цивілізовано відстоювати їх, сприяти єднанню українського народу, громадянському миру і злагоді в суспільстві, бути конкурентоспроможним, успішно самореалізуватися в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал, носій української національної культури. Метою національно-патріотичного виховання учнівської молоді в районі є становлення громадянина-патріота України, готового самовіддано розбудовувати та забезпечувати її національну безпеку, знати свої права і обов'язки, цивілізовано відстоювати їх, сприяти єднанню українського

народу, громадянському миру і злагоді в суспільстві, бути конкурентоспроможним, успішно самореалізуватися в соціумі як громадянин, сім'янин, професіонал, носій української національної культури.

Зокрема, у загальноосвітніх навчальних закладах району запроваджено і використовуються при проведенні урочистих, святкових заходів: Державні символи України; символіка м. Києва, району; власна символіка (герб, гімн, прапор школи).

Одним із напрямів виховної роботи у закладах освіти району є: вивчення, знайомство з традиціями, обрядами, звичаями українського народу, його культурної спадщини. На зазначену тематику проводяться виховні години, свята, працюють гуртки тощо. Вже традиційним в кожному навчальному закладі є День Вишиванки.

З питань патріотичного виховання у районі діє музей Ради організації ветеранів Печерського району м. Києва. На кожний поточний навчальний рік складається графік відвідування зазначеного музею школярами закладів освіти. Кожний заклад працює з ветеранами мікрорайону: вітають зі святами, запрошують на святкові концерти, залучають до проведення виховних годин, лекцій тощо.

У загальноосвітніх навчальних закладах діють 18 музеїв з них - 6 військово-історичного профілю:

- ЗНЗ № 5- музей "Бойової слави 6-ої повітряної армії та військово-повітряних сил Війська Польського ім. Героя Радянського Союзу Ф. Полиніна;
- СШ № 47- музей "Перемога або смерть";
- ЗНЗ № 78 – музей "4 –ої Гвардійської танкової Армії" ;
- Ліцей №79 – музей "Бойової слави 57-ої армії 15 Гвардійської Харківсько-Празької Ордена Леніна Двічі Червонопрапорної Ордена О.Суворова та М.Кутузова стрілецької дивізії";
- ЗНЗ № 90 – музей "Бойової слави 9-ого механізованого корпусу 3-ї танкової Армії та 3-ї Київської Гвардійської мінометної дивізії";
- СШ № 181 – музей "Івана Даниловича Кудрі підпільника, керівника розвідувально – диверсійної організації".

Впродовж листопада 2015 року відповідно до наказу управління освіти та інноваційного розвитку від 02.11.2015 року № 340 «Про проведення у 2015 році огляду музеїв при дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах району» проводиться комісією огляд музеїв.

На базі шкільних музеїв використовуються матеріали тематичних стендів, відеофільми, унікальні матеріали архіву, проводяться уроки історії, літератури, мов, диспути тощо..

В роботі музеїв задіяні учні середніх та старших класів. Діють групи екскурсоводів, які проводять екскурсії для учнів молодших класів та гостей. Проводиться дослідницько-пошукова робота. У 2015 році в усіх музеях при закладах освіти оновлені експозиції.

8 квітня 2015 року на базі науково-методичного центру Печерського району пройшов конкурс Юних екскурсоводів музеїв при навчальних закладах Печерського району, що проводиться з метою вивчення та популяризація досвіду роботи музеїв при навчальних закладах; удосконалення пошукової та просвітницької роботи музеїв при навчальних закладах; формування в учнів практичних умінь та навичок пошукової та дослідницької діяльності; виховання історичної пам'яті, національної свідомості учнівської молоді, поглиблення духовної єдності поколінь.

У конкурсі прийняли участь учнів таких закладів освіти №№: 75, 77, 79, 80, 88, 90, 117, 181, УГЛ.

З 2015 року в закладах освіти району відбувається оновлення експозиції музеїв та куточків бойової слави де розміщується інформація про героїв АТО, волонтерів, громадян, які зробили значний внесок у зміцнення обороноздатності України. Встановлено меморіальні дошки на фасадах навчальних закладів:

1. 23 травня 2014 року у школі I-III ступенів відкрили меморіальну дошку Герою Небесної Сотні, випускнику, який загинув 18.02.2014 на вулиці Грушевського від кульового поранення Сергію Шаповалу.

2. 27 травня 2015 року у гімназії № 117 ім. Лесі Українки міста Києва відкрили меморіальну дошку випускнику бійцю третього резервного батальйону спеціального призначення Національної гвардії України батальйону «Донбас» підполковнику Юрію Литвинському.

Печерська районна в місті Києві державна адміністрація, управління освіти та інноваційного розвитку Печерської районної в місті Києві державної адміністрації та адміністрація гімназії «Успіх» № 32 порушили клопотання про встановлення пам'ятного знаку Белошицькому Ігорю на будівлі гімназії № 32, який загинув 12 грудня 2014 року під Маріуполем.

У 24-ти закладах освіти району, починаючи з 2004 року, розвивається волонтерський рух. яким охоплено понад 1000 учнів з 6-го по 11-й класи.

Активізовано роботу “тимурівського руху” і волонтерських загонів закладів освіти району з метою надання посильної допомоги ветеранам війни-мешканцям Печерського району у вирішенні побутових проблем. Окрім того повідомляємо, що у 24-х закладах освіти району, починаючи з 2004 року, розвивається волонтерський рух. яким охоплено понад 1000 учнів з 5-го по 11-й класи.

Починаючи з 2008 року в районі проводиться Зліт юних волонтерів, спільно районною радою ветеранів, на якому всі загони звітують про свою роботу, найкращі волонтери закладів освіти отримують значок Юний волонтер, грамоти.

З метою національно-патріотичного виховання підростаючого покоління у районному управлінні освіти та загальноосвітніх навчальних закладах розроблені плани роботи. Відповідно до яких проводяться заходи. В закладах освіти району процес патріотичного виховання здійснюється в навчальній, позакласній і позашкільній діяльності, сім'ї, дитячих та юнацьких об'єднаннях. Так на базі центру культурного, спортивного розвитку дітей, юнацтва та молоді «АРТ» працює гурток військово-

патріотичної пісні «Кадет». В закладах освіти району працюють 22 гуртки військово-патріотичного спрямування в яких залучено 449 учнів.

З метою організації патріотичного виховання учнівської молоді в умовах загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів рекомендуємо проводити заходи, зокрема:

- бесіди «Моя рідна Україна», «Наша вітчизна – Україна», «Державна символіка Батьківщини»;
- заходи, які виховують любов до української мови – «Свято рідної мови», «Шевченківське слово», «Тиждень української мови»; конкурс на кращу розповідь української народної казки, вечір українських загадок, прислів'їв, легенд;
- форми роботи, пов'язані з вивченням історії рідного краю і народу (історичне краєзнавство) – відвідування місць історичних подій, вивчення літератури, збирання документів, влаштування виставок, складання історії свого роду, участь у роботі гуртків, оформлення кімнат народознавства, святкування Дня Конституції, Дня незалежності України;
- форми і методи військово-патріотичного виховання – патріотичні клуби, фестивалі патріотичної пісні, святкування Дня Перемоги, Дня збройних Сил України, Дня захисника Вітчизни, участь у військово-спортивних іграх на місцевості;
- архівно-пошукова робота, екскурсії до музеїв, зустрічі з ветеранами війни, родичами загиблих захисників Вітчизни, випуск плакатів, буклетів, газет за матеріалами пошукової діяльності;
- участь у «Вахті пам'яті», в акції «Громадянин»;
- уроки пам'яті, уроки мужності «Їх славні імена в літописі Великої Вітчизняної», «Наша вулиця носить ім'я героя війни», «Імена фронтовиків на обеліску братської могили у моєму населеному пункті»;
- виховання бережливого ставлення до природи – конкурс на кращий плакат «Бережи довкілля», операції «Посаджу я жолудьок», «Блакитні водойми», екологічні екскурсії, свята;
- форми і методи виховання правосвідомості – вивчення Конституції України, зустрічі з депутатами, працівниками правоохоронних органів, дискусії: «Чи варто дотримуватись букви закону?», «Що значить бути патріотом?», захист рефератів з тем «Найважливіші функції Української держави», «Свобода та особиста недоторканість громадян»;
- виховання засобами праці – соціально-проектна діяльність, аукціони, ярмарки, розширення зеленої зони біля школи, впорядкування та догляд за подвір'ям, проведення операцій «Турбота», «Милосердя» та ін.

Для забезпечення організаційно-методичного супроводу викладання навчального предмету «Захист Вітчизни» в закладах освіти району в науково-методичному центрі управління освіти виділено посаду методиста, який займається питаннями військово-патріотичного виховання.

Посилено роботу з підбору кадрів викладачів предмету «Захист Вітчизни». Науково-методичним центром управління освіти планується та

забезпечується підвищення кваліфікації викладачів в Інституті післядипломної педагогічної освіти Київського університету ім. Бориса Грінченка, в між курсовий період працює районне методичне об'єднання вчителів предмету «Захист Вітчизни», яке розробляє методику національно-патріотичного виховання учнів.

Щорічно проводяться навчально-польові збори з учнями та вчителями.

З метою активізації національно-патріотичного виховання традиційно в районі проводиться низка позашкільних конкурсів та змагань, а саме: Всеукраїнська спартакіада допризовної молоді, Всеукраїнська військово-патріотична гра «Джура». Учні району беруть участь у міських змаганнях з вогневої підготовки «Снайпер столиці».

Загальноміська благодійна акція «Діти Києва – дітям зі Сходу України!», «Школи Києва – бійцям АТО», «Від школяра вітання бійцю з Великоднем», національно-патріотичний проект учнівської молоді м. Києва «Україна вище над усе», акція «З вірою в серці», лідери шкільного самоврядування «Печерська Елітна Рада Лідерів» (ПЕРЛ) зняли вітальний ролик до Свята 8 Березня, привітавши жінок-військовослужбовців, які зараз боронять східні кордони країни, приймали участь у створенні флешмобу «Повертайся живим».

5 лютого в Палаці дітей та юнацтва Печерського району відбувся благодійний концерт для військовослужбовців 12-го батальйону територіальної оборони «Київ»: «Ми вдячні Вам військовослужбовці – за несення служби на Благо України!».

Акція зі збору макулатури в школах Печерського району для допомоги учасникам АТО тощо.

До Дня захисника України в загальноосвітніх, дошкільних та позашкільних навчальних закладах району проведено низку заходів, а саме:

- проведено місячник оборонно-масової роботи та національно-патріотичного виховання, у ході якого проведено урочисті заходи, тематичні уроки до Дня захисника України за участі воїнів Збройних сил – учасників АТО, захисників України усіх поколінь, борців за незалежність України, представників родин загиблих героїв (бійці батальйонів «Київська Русь» та «Десна» Олександром Котлі ним та Олександром Олешком у Ліцеї інформаційних технологій № 79; Учасником АТО – випускником школи Логвиновим Романом в ЗНЗ № 84)
- розміщено на будівлях навчальних закладів державні прапори;
- проведено виховні години, лекції, засідання круглий столів: «Я люблю свою Батьківщину – Україну і готуюсь її захищати» (СШ № 47), «Славетні імена України. Історична подорож у часі» (ЗНЗ № 88), «Козацькому роду нема переводу», «Подвиг не має забуття» (ЗНЗ № 94), конкурс малюнків «Слава Українським військовим» (СЗШ № 134);
- проведено екскурсії до Національного військово-історичного музею Збройних сил України (ЗНЗ №№ 133, 88, 80, 171), до меморіального

комплексу «Музей історії України у другій Світовій війні» (ЗНЗ №№ 51, 75, 80, 84, 86, 94, 117, 133, 181), до музею «Київська фортеця» (ЗНЗ № 134) та музею Печерської Ради ветеранів (ЗНЗ № 78);

- взяли участь у церемонії покладання квітів до могили Невідомого солдату, до меморіальних дошок, розміщених у навчальних закладах, присвячених випускникам - полеглим за свободу та територіальну цілісність України (ЗНЗ № 90, 75, 89, 134, 171);
- проведено бібліотеками навчальних закладів тематичних виставок книг «Славні наші козаченьки» (ЗНЗ № 84, 47), «Люди, які захищають Батьківщину, події і звершення» (СШ № 47), фотографій, речей випускників, батьків – учасників боротьби за свободу України, стіннівок «Україна у моєму серці» (ЗНЗ № 88, 89, 181), «Мужність відвага крізь покоління» (ЗНЗ № 88, 86), усний журнал «Сторінками козацької слави» (СШ № 94) радіогазета «День захисника України» (ЗНЗ № 78);
- 10 жовтня учні Печерського району взяли участь у районних змаганнях патріотичної вишкіл-гри «Козак-квест», метою якої є загартування тіла та духу молоді, змагання між командами та відродження славних традицій Низового Війська Запорізького та приурочених до 14 жовтня - Дня Покрови Пресвятої Богородиці. Організатором Козак-Квесту є Братство козацького бойового звичаю "Спас". Перемогу у змаганнях виборола команда спеціалізованої школи №89), друге місце посіла команда школи I-III ступенів № 5 третє місце - команда Ліцею міжнародних відносин № 51;
- проведено спортивно-військово-патріотичні ігри «Ми нащадки ваші, козаки!» (ЛПТ № 79), гра «Козацькі забави» під гаслом «Козацькому роду нема переводу» (ЗНЗ № 84, 86, 32), «Козацькі забави» (ЗНЗ №№ 181, 80, 78), історико-літературна гра «Тієї слави козацької ніколи не забудеш» (ЗНЗ №№ 56, 94, 117), військово-патріотичний збір Природничо-наукового ліцею № 145, флеш-мобів «Перетворимо зону війни в зону миру» (ЗНЗ № 133), «Наш символ захисту та волі» (ЗНЗ № 78) та «Козацька слава» (КПЛ № 171), ігрову програму «Ігри патріотів» (ЗНЗ № 134), історичний козацький брейн-ринг «Інтелект-турнір» (КПЛ № 171);
- проведено благодійний ярмарок та конкурс ікебан «З вірою в серці» (ЗНЗ № 134);
- всі заклади освіти району долучилися до всеукраїнської акції «Браслет нескорених»;
- у школі I-III ступенів № 78 пройшов перегляд та обговорення хронікально-документальних фільмів «Аеропорт. Той день» та «Революція гідності» та благодійна акція щодо збору коштів важкопораненим бійцям, які перебувають на лікуванні та реабілітації у Центральному клінічному госпіталі;

- проведено трудові десанти старшокласників в меморіальному комплексі «Могила невідомого солдата», в парках, скверах та біля навчальних закладів (ЗНЗ №№ 51, 56, 75, 77, 89, 90, 94);
- учні та учителі закладів освіти району взяли участь у районному святкуванні Дня захисника України 12.10.2015. в «Музеї історії України у другій Світовій війні».

По місячно в закладах освіти розроблені тематичні заходи з національно-патріотичного виховання.

11.11.2015 року проведено районний історико-краєзнавчий квест «Життя на вітар Перемоги» присвячений 71 річниці визволення міста Києва від фашистських загарбників.

Результативність патріотичного виховання великою мірою залежить від того, наскільки ті чи інші форми й методи виховної діяльності стимулюють розвиток самоорганізації, самоуправління дітей.